

ТЕМА. **За що ми відповідаємо**

МЕТА. Формувати в студентів поняття про вчинок і наслідок.

Учити думати про відповідальність, наслідки своїх вчинків.

Розвивати спостережливість, мислення, уяву.

Виховувати співчуття до тих, хто страждає,
бажання
творити добро.

ХІД

ЗАХОДУ

1. Бесіда « За що ми відповідаємо»

- Як людина повинна відповідати за чистоту у своєму будинку?
- Як батьки повинні відповідати за своїх дітей?
- Як вчителі повинні відповідати за своїх учнів?
- Як лікарі повинні відповідати за своїх пацієнтів?
- Як машиніст потягу повинен відповідати за своїх пасажирів?
- Як друзі повинні відповідати одне за одного?
- Що означає бути за кого – небудь у відповіді?
- Як ваші батьки навчають вас відповідальності?

-Сьогодні ми поговоримо про вчинки і наслідки ваших учинків, про відповідальність за вчинки. Хоч у вас за плечима зовсім небагато життєвого досвіду, ви повинні усвідомити , що за власні дії треба завжди відповідати.

- Як ви розумієте слово « вчинок»?

-Вчинок – це не думки, наміри, бажання, а реальна дія людини, скерована на когось чи щось.

Пригадайте казку про Буратіно. Ляльковий хлопчик бажав своєму татові лише добра, проте увесь час завдавав шкоди. Його наміри і вчинки були протилежними.

Більшість наших учинків стосується повсякденності. Якщо людина, виконуючи свої обов'язки, дотримується моралі, вона має всі підстави вважатися доброю, порядною людиною.

Трапляються такі ситуації, коли слід поступитися власними зручностями заради інших людей: запропонувати сісти в транспорті, відвідати хворого товариша, позбирати сміття на березі річки, потурбуватися про безпритульну тварину. Такі дії є виявами моральної активності, вони свідчать про небайдуже ставлення до інших, є добрими вчинками.

2. Аналіз ситуації

Мама з сином і дочкою, вашими ровесниками увійшли до автобуса. Вільних місць не було.

- А де ми сядемо? – голосно запитала дівчинка.
- Ми з вами постоїмо. Ви вже досить великі, - сказала мама.

Почувши цю розмову, хтось з пасажирів запропонував: « Посадіть дітей», - і звільнив для них місце. Мама навіть слова не встигла сказати, а діти вже всілися і, задоволені собою, подивилися на маму. У неї було засмучене обличчя.

- Ти втомилася? Захворіла? – стривожилися син і дочка.
- Ні, не захворіла, а дуже – дуже засмутилася. Адже зараз я дізналася про те, що моїх дітей не можна назвати вихованими людьми.
- Від кого дізналася? – з нерозумінням запитала дочка.
- Від вас і дізналася! – пояснила мама і відвернулася до вікна.
- Від кого все – таки мама дізналася, що її діти не дуже виховані люди, і -Як повинні були поводитися діти, щоб не засмутити маму?

3. Робота над прислів'ям

У житті кожна людина робить різні справи: добрі та не зовсім, погані й просто жахливі. Зазвичай вона бажає іншим добра, але іноді вчинки людини бувають недостойними її поведінки.

Як ви розумієте прислів'я : “ Посієш учинок – пожнеш звичку, посієш звичку – пожнеш характер, посієш характер – пожнеш долю»?

4. Читання оповідання В. Сухомлинського « Кожна людина повинна»

Мама з маленьким Петриком сіли в потяг. Вони їдуть в далеке південне місто, на берег теплого моря – відпочивати. Мама стелить на полиці ліжко для себе і на окремішій полиці – для Петрика. Хлопчик вечеряє: їсть смачну булку, курячу ніжку і яблуко. М'яко погойдуючись, заколисують вагони. Ліг Петрик на м'яке ліжко і запитує:

- Мамо, ви говорили, що потяг веде машиніст.
- А хто ж уночі веде потяг? Невже він йде сам?
- Уночі теж веде потяг машиніст.
- Як? – дивується Петрик. – Невже він уночі не спить?
- Не спить, синок.
- Ми спимо, а він не спить? Цілу ніч? – ще більше дивується Петрик.
- Так, машиніст не спить цілу ніч. Якби він хоч на хвилину заснув, потяг розбився б і ми всі загинули б.

- Але як же це так? – не може зрозуміти Петрик.
- Адже спати то йому хочеться?
- Хочеться, але він повинен вести потяг. Кожна людина – повинна. Подивися у вікно, бачиш: у полі оре землю тракторист. Ніч, а людина працює, бачиш, як прожектором освітлює поле? Тому що він повинен працювати уночі.
- І я повинен? – запитує Петрик.
- І ти повинен.
- Що ж я повинен?
- Бути людиною, - відповіла мама. – Це найголовніше. Працювати. Шанувати і поважати старших. Зневажати лінь. Любити свою рідну землю.

Петрик довго не міг заснути.

- Що головне хотів сказати автор?
- Що виховує мама в хлопчиків?

5.ГРА « Хто відповідальний?»

Розкажіть, у яких ситуаціях батьків або дітей можна назвати відповідальними людьми, а в яких – ні?

- Тато забув про свою обіцянку сходити в цирк з сином і поїхав на риболовлю зі своїми друзями.
- Незважаючи на втому, мама допомогла своїй дочці зшити іграшку для лялькового театру.
- Хлопчик пішов гуляти і залишив наодинці вдома маленьку сестричку.
- Діти поїхали на дачу і забули залишити їжу для своєї кішки.
- Дівчинка встає раніше всіх у сім'ї, щоб встигнути до занять у школі полити всі кімнатні квіти.
- Перед поїздкою на море впродовж місяця тато ходив із сином у басейн і навчав його плавання.

6.Читання і обговорення притчі й оповідання В. Сухомлинського

Старий і яблуня (Притча)

Зовсім старий став дідусь. Працювати більше не може, сидить на сонечку, та онукові казки розповідає. Ближче до осені покликав дід онука в сад. Узяв з собою лопату та маленьку яблуньку. Посадив дід яблуньку та й говорить онукові:

- Виросте яблунька і годуватиме тебе золотими яблучками.

Онук запитує:

- Дідусь, а чи скоро яблучка виростуть?
 - Не скоро, онучок, ти вже зовсім великим станеш, а мене на той час на світі не буде, не встигну я скуштувати золотих яблучок, - відповідає дідусь.
 - Навіщо ж ти, дідусю, цю яблуньку посадив, якщо ти навіть яблучок її не скуштуєш? – здивувався онук.
- Посміхнувся дідусь:
- За своє життя я з'їв немало яблучок, посаджених для мене моїм дідом. Тепер, у свою чергу, я саджаю дерева для своїх онуків.

Дуб діда Матвія

Жив в нашому селі дід Матвій. Виповнилося йому вісімдесят років. Немічний став дід Матвій.

Прийшла весна. Сидить дід біля хати на лавочці. З школи йдуть діти. Несуть саджанці дуба.

- Дайте і мені один дубок, - просить дід Матвій.

Дали діти дідові дубок. Йдуть і роздумують: що робитиме дідусь з дубком? Адже він такий старий, безпорадний.

А дід Матвій зібрав свої останні сили і посадив дубок на вулиці. Посадив і доглядав за ним усе літо. Поливав і землю розпушував навколо дубка. Зеленіє дубок і тягнеться до сонця.

Восени дід Матвій помер.

Діти, які дали дідусеві саджанець, доглядають за дубком.

Пройшло десять років. Так і звуть всі те дерево: діда Матвія дуб.

Думати про людей – це прекрасно.

Якби кожен думав про те, щоб принести щастя іншим людям, не було б нещасних.

- Чим схожі твори?
- Яка думка у них висловлюється?
- Прочитайте її в оповіданні про діда Матвія.
- Уявіть, що яблунька, посаджена дідусем, виросла і принесла чарівні яблучка. Поміркуйте, як яблучка допомогли людям.
- За кого старий у притчі був у відповіді?
- Як ви вважаєте, якою людиною виросте онук?
- Якою б стала земля, якби кожна людина посадили дерево для своїх дітей і онуків?

7. Підсумок заходу

Є така цікава і повчальна розповідь про чотирьох осіб, які звалися УСІ, ХТОСЬ, КОЖНИЙ, НІХТО: « Треба було виконати якесь дуже важливе завдання, і УСІ були впевнені, що саме ХТОСЬ це зробить. КОЖНИЙ міг це зробити, але НІХТО не зрозумів, що саме УСІ цього не зроблять. Закінчилося тим, що саме УСІ звинувачували лише КОГОСЬ, бо НІХТО не виконав того, що КОЖНИЙ міг зробити САМ»

- Чого вчить ця розповідь?
- Якими можуть бути вчинки людей?
- Як утриматися від негативних вчинків?
-
-
- Сьогодні ми поговоримо про почуття відповідальності. Ця виховна година допоможе вам навчитися відповідати за свою поведінку і робити обґрунтований вибір замість того, щоб діяти імпульсивно.
- Коли ви були немовлятами, повністю залежали від інших людей. Ви підростали, ставали більш самостійними, і ваша залежність від інших потрохи зменшувалася. Згодом ви станете зовсім дорослими і повністю відповідатимете за свої вчинки та їх вплив на інших людей. Чи відчуваєте ви себе готовими нести відповідальність за інших ?
-
- Обговорення
- Групі пропонується для обговорення п'ять принципів відповідальності, кожного разу запитуючи чи готові вони сьогодні взяти на себе таку відповідальність.
- Я несу відповідальність за свої дії: за правильні вчинки я отримую нагороду, а за неправильні – покарання. Я маю визнавати свої помилки і не перекладати власну провину на інших.
- Я несу відповідальність за своє навчання: ніхто не повинен робити за мене те, що я здатен зробити сам.
- Я несу відповідальність за шанобливе ставлення до інших людей.
- Я несу відповідальність за порядок у своєму місті, країні та в усьому світі.
- Я несу відповідальність за дбайливе ставлення до довкілля та збереження його для майбутніх поколінь.
-
- **Висновок: за свої сьогоднішні вчинки ми відповідаємо у майбутньому.**
-

- **Як король втратив свою вечерю.** Військо під проводом короля Альфреда зазнало поразки у кількох битвах з датськими загарбниками. Воїни, шукаючи порятунку, розбіглись у різні сторони. Сам Альфред переодягнувся пастухом і кілька днів блукав по лісу.
- Нарешті він дістався хатини, де мешкали лісоруб з дружиною. На той час Альфред дуже зголоднів. Він постукав у двері, попросив повечеряти і трохи перепочити.
- Дружина лісоруба не впізнала короля. Вона пошкодувала пастуха і погодилась нагодувати його. „Заходь, - сказала вона, - Я саме печу пироги. Зараз мені потрібно видіти корову, ати доглянь за пирогами. Я повернуся і ми разом повечеряємо”.
- Альфред подякував жінці і погодився доглянути за пирогами. Дружина лісоруба пішла, а Альфред дивився на вогонь і згадував свою поразку на полі битви. Він заглибився в сумні роздуми і не помітив, як дим з печі наповнив хатину, а від пирогів залишилися лише чорні вуглики.
- Коли жінка повернулася, почала кричати: „Ледацюго, ти не доглянув пироги і ми усі залишилися без вечері! Ти хотів їсти, проте й пальцем не поворухнув, щоб вчасно витягти їх з печі!”
- Альфред мовчав. Йому було соромно.
- В той час з лісу повернувся лісоруб. Він одразу впізнав короля і наказав дружині замовкнути. „Це ж сам король!” – вигукнув він.
- Бідна жінка страшенно перелякалася. Вона впала на коліна і благала прощення.
- Король попросив її підвестися і сказав: „Не треба вибачатися, ти все зробила правильно. Я пообіцяв доглянути пироги, а вони згоріли. Кожен, хто бере на себе відповідальність, повинен відповідати за свої дії незалежно від того, йдеться про велику чи малу справу. Я не впорався з цим, але даю слово, що більше таке не трапиться ніколи”.
- Альфред покинув хатину лісоруба, щоб почати збирати своє військо і невдози звільнив Англію від датських загарбників.
- Обговорення. Проаналізуйте поведінку короля. Коли саме він нагадував вам листок, що пливе за течією, а коли корабля? Чому однаково важливо приймати на себе відповідальність і за великі, і за малі справи?
-
- **Заключення**
- Кожна людина від дитини до короля повинна нести відповідальність за свої вчинки, якщо вона прагне бути творцем свого майбутнього. Цього можна досягнути, якщо завжди

відповідати за власну поведінку та власні вчинки. Тільки за таких умов ви можете зробити вільний вибір, досягти своєї мети і відкрити для себе нові можливості, замість того, щоб це за вас вирішував хтось інший